

ΤΑ ΤΡΟΜΑΚΤΙΚΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΝΑ ΔΡΑΜΑ ΚΑΤΑΣΚΟΠΕΙΑΣ ΕΠΙ ΜΕΓ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Ένας Ρώσος γιος στο Παρίσι. Το σκάνδαλο της 2 Φεβρουαρίου του 1812. Μια παράδοξη συνάντησι στα βουλεβάρτα. 'Ο σκευτείνος κατασκοπείς Μιχαήλ Μισέλ. Πώς έγινε η αιτία της πτώσεως του Ναπολέοντος. Ένα μυστηριώδες δίχτυ κατασκοπείας στο Ύπουργείο των Στρατιωτικών, κλπ. κλπ.

ΕΛΕΥΤΑΙΩΣ ένας διάσημος Γάλλος ιστορικός, ο Μαρσαί ντε Πραντέλ, περιέγραφε ένα τραγικό έπεισόδιο από την ζωή των κατασκόπων στις αρχές του XIX αιώνα και απέδωσε την πτώσι του Μεγάλου Ναπολέοντος στην προδοσία ενός μικρού και άσημάντου υπαλλήλου του Ύπουργείου των Στρατιωτικών!

Τί περίηρο! 'Από τίς απρόοπτες και τίς πού σκοτεινές αιτίες μπορεί ν' αλλάξει άξαφνα ή όψη του κόσμου...

'Αλλ' άς αφήνθουμε αυτήν την παράδοξη και συναρπαστική ύπόθεσι: "Όπως είπαμε, πρόκειται περί ενός δράματος κατασκοπείας επί Ναπολέοντος Ιου.

Βρισκόμαστε στο Παρίσι, το 1810. 'Ο Ναπολέων είναι πανίσχυρος, μά ή κατάσταση της Εύρώπης παρουσιάζει χίλιες δύο δυσκολίες. 'Ο αυτοκράτωρ της Ρωσίας, ο τσάρος 'Αλέξανδρος Ιος, είναι σύμμαχος της Γαλλίας, μα αυτό δέν τόν εμπνδιεί ν' ανοίξει τα σύνορά του στά 'Αγγλικά έμπορεύματα και ν' απαγορεύσει την εισαγωγή των Γαλλικών. Κι όμως ο Ναπολέων επεδίωκε μ' κάθε τρόπο τόν γενικό αποκλεισμό των 'Αγγλικών προϊόντων. 'Ο «Κοντοβεκανέας» λοιπόν, είναι έξω φρενών από τόν θυμό του, ή σχέσεις των δυο χωρών έχουν ένταξη κι' ο πόλεμος άρχίζει νά ύψώνη τó τραγικό φάσμα του οτών όρίζονται...

Στό Παρίσι όσόσθι ή ζωή κυλάει μέ την ίδια πάντα τρέλλα, άμεριμνία κι' έπιπολαϊότητα. Άνάμεσα δέ στους πιο γνωστούς άριστοκράτες, πού βασιλεύουν στά κοσμικά σαλόνια, είναι κι' ό συνταγματάρχης κόμης Τσερνιτσέφ, ό στρατιωτικός άκόλουθος της Ρωσικής πρεσβείας. 'Ο κόμης Τσερνιτσέφ είναι ένας δανιές, ένας γόνος πού κατακτά μέ την πρώτη ματιά την καρδιά κάθε ώμορφης και μεγάλης κυρίας της άριστοκρατίας. Είναι ό πιστοποιητής του τσάρου και προσωπικός φίλος του. Φαίνεται δέ ότι ό 'Αλέξανδρος τόν έστειλε στη Γαλλία για νά δώση ένα τέλος σέ κάθε παρεξηγησι και νά λύση μέ τόν πιο φιλικό τρόπο όλα τά έκκρεμη ζητήματα πού έντεινουν τίς σχέσεις των δυο αυτοκρατοριών.

'Υστερα όμως από δυο χρόνια, στις 2 Φεβρουαρίου του 1812, ένα παράξενο σκάνδαλο ξεσπάει μέ πάταγο στους κύκλους της ανώτερης κοινωνίας του Παρισιού. 'Ο γοητευτικός κόμης Τσερνιτσέφ έγινε άφαντος!

Γιά ποιά λόγο; Φαίνεται ότι ή Κυβέρνησις είχε άρχισει νά ύποψιάζεται τόν πραγματικό σκοπό της παραμονής στο Παρίσι του ύπασιπιστού του τσάρου κι' ό Τσερνιτσέφ θέώρησε φρόνιμο νά τό σκάση κρυφά από τη Γαλλία, πριν ξεσπάσει ό τρομερός και τόσο επικίνδυνος πάντα θυμός του Ναπολέοντος.

Κι' αυτή είναι ή αλήθεια. Μετά την έξαφάνισι του Ρώσουο διπλωμάτου, ή άστυνομία κάνει στο μέγαρό του μια λεπτομερή έρευνα και θρίσκει μια μυστηριώδη έπιστολή άπάνω στο γραφείο του. Την άκόλουθη:

«Κόμης κόμης,

»Παι με πιζέτι με την έπιμονή σας ; Μπορώ νά κάνω πολλά πράγματα. Θα μένετε κατάλληκτος άθιο ή πού έκεινο πού θά σάς δώσω ! Θα έρω άθιο στις έφτά ή ώρα, τό πρωί. Είναι τώρα 10 : 'Αφήνω την πέννα, για νά πληροφορηθώ την κατάσταση της Μεγάλης Στρατιάς της Γερμανίας. Θα πάρω δια τά σχετικά έγγραφα. Μα δέν έχω καιρό νά σας πώ περισσότερα. Μάθετε μόνον ότι ή Αυτοκρατορική Φρουρά άποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Μεγάλης Στρατιάς. Άθιο λοιπόν στις 7, στο σπίτι σας,

Μ.».

Αυτή ή έπιστολή είναι γραμμένη σ' ένα φύλλο χαρτιού με την έπικεφαλίδα του Ύπουργείου των Στρατιωτικών! Λίγες ώρες λοιπόν είναι άρκετες για νά έξακριβωθεί από ποιόν είναι γραμμένη. Αυτός πού ύπογράφει μ' έκεινο τό μυστηριώδες «Μ», είναι κάποιος Μιχαήλ Μισέλ, γραφεύς του Ύπουργείου των Στρατιωτικών, ηλικίας 36 χρόνων. Συλλαμβάνεται τότε άμέσως και στην άνάκρισι αναγκάζεται νά προηθί σέ πλήρεις άποκαλύψεις. Μιά μέρα του 1803, άφηγήθη, περνούσε από τά βουλεβάρτα, κρατώντας στο χέρι του ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού, γραμμένο με ώμορφα καλλιγραφικά γράμματα, όταν άξαφνα τόν πλησίασε ένας κύριος:

—Είνε δικά σας αυτά τά γράμματα; τόν ρώτησε. "Α, είσασε ένας σπουδαίος καλλιγράφος! Είμαι εύτυχής πού σας συνάντησα. Ζητούσα ακριβώς έναν καλό άντιγραφέα. Θέλετε νά εργασθήτε;

Ο εύγενικός έκεινός κύριος ήταν κάποιος ντ' Ούμπριλ, γραμματέης της Ρωσικής πρεσβείας. Του έδωσε λοιπόν νά του άντιγράψη μερικά έγγραφα και τόν πληρώσε με 1000 φράγκα! 'Ηγεμονική άμοιήθη... 'Ο Μιχαήλ Μισέλ κι' ό ντ' Ούμπριλ λοιπόν δέν άργησαν νά γίνουν καλοί φίλοι και, μια μέρα, ό γραμματέης της πρεσβείας έκανε στον καλλιγράφο του την εξής πρότεσι:

—Ξέρω ότι εργαζέστε στο Ύπουργείο των Στρατιωτικών... Γιατί δέν μου φέρντε καμιά πληροφορία από τά έγγραφα του Ύπουργείου πού περνούν από τά χέρια σας; Θά σας άταμείψω, όπως δέν θα μπουρούσατε ποτέ νά φαυτίζητε!...

'Ο Μιχαήλ Μισέλ εργαζόταν τότε στην 'Διεύθυνσι της Κινήσεως του Στρατεύματος» και συνεπώς άντέγραφε τά σπουδαιότερα και τά πιο άπόρητα έγγραφα. 'Η πρότασι λοιπόν του ντ' Ούμπριλ, τόν έβαλε σέ πειρασμό. Κι' από εκείνη την μέρα άρχισε νά πούλησι νά μυστικά τό Ύπουργείο των Στρατιωτικών στη Ρωσική πρεσβεία. Αυτή ή ιστορία κράτησε πολλά χρόνια. Τόν ντ' Ούμπριλ διεδέχη κάποιος Νέσοσεροντ κι' αυτόν πάλι κάποιος Κράφτ, ό όποιος είχε έρθει στο Παρίσι μαζί με τόν μυστηριώδη κόμητα Τσερνιτσέφ.

Κάποτε όμως ό Μιχαήλ Μισέλ μάλωσε μ' έναν συνάδελφό του για κάποιον χρηματικό ζήτημα κι' οι προϊστάμενοι του τόν μετέβησαν στο Γμήμα του 'Εφοδιασμού, όπου θέβασε δέν περνούσαν πειά από τά χέρια του σπουδαία έγγραφα. Μα ό Μισέλ έθρηκε κάποιον συνένοχο.

Κάθε δυο μήνες, ή Διεύθυνσις Κινήσεως του Στρατεύματος, έφτιαχνε σέ ιδιαίτερα τεύχη έπιτομερές εκθέσεις, ή όποιες ύπεβάλλοντο στον αυτοκράτορα. Πρώτα όμως έπρεπε νά δεθούν. Τά τεύχη λοιπόν αυτά των εκθέσεων τά έβαζαν μέσα σ' ένα μεγάλο φάκελλο, τόν σφραγίζον και τόν παρέδιδαν σ' έναν έμπιστο κι' άγράμματο κλητήρα, σέ κάποιον Ζάν Νικόλα Μοζές, επιλεγόμενο Μιραμπώ, ό όποιος τόν ήγανει σ' ένα θιβλιόδετο πού ήταν εκεί κοντά στο Ύπουργείο. 'Ο Μοζές τότε άνοιγε τόν φάκελλο, έβγαζε τά τεύχη, τά παρέδιδε στον θιβλιόδετή και μέσα σέ δυο-τρεις άρες και μπροστά στα μάτια του, τό δέσιμό του είχε κιόλας τελειώσει. 'Ο θιβλιόδετής κατόπιν σπείνανε σ' ένα θιβλιό την ώρα πού είχε παραδώσει και την ώρα πού είχε παραδώσει τά τεύχη. Τό περίεργο τώρα είναι ότι τά δεμένα τεύχη πού έστέλλοντο πίσω στο Ύπουργείο, δέν έμπαιναν πάλι μέσα σ' ένα φάκελλο και δέν σφραγίζόντουσαν.

'Ο Μοζές λοιπόν δέν άργησε νά πείση στα δίχτυα του Μισέλ. 'Όταν γύριζε με τά δεμένα τεύχη στο Ύπουργείο, άνέβαινε γρήγορα δια τό γραφείο του Μισέλ και τόν άφηνε νά ριζή μια ματιά στις πολυτιμες κι' άπόκρυφες εκθέσεις. Γι' αυτή την «έκδούλευσι» έπαυρε κάθε φορά πέντε ή δέ-

'Αντέγραφε τά σπουδαιότερα και τά πιο άπόρητα έγγραφα...

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΖΑΝ ΡΙΣΠΕΝ, ΤΗΣ ΓΑΛΛ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ο ΕΧΘΡΟΣ

Ο όνομα του επισκεπτηρίου δεν μου θύμιζε τίποτε. Ή λίγες γραμμές θύω, που ήταν γραμμένες κάτω απ' αυτό τ' όνομα, μου έδειξαν αμέσως πολύ συμπληρωτικό αυτό τόν άγνωστο επισκέπτη.

Αλήθεια, αυτές ή γραμμές, σύμφωνα με τούς κανόνες της γραφολογίας, φανέρωναν μία μεγάλη καρδιά, γεμάτη πόνο κι' άπελπίσια. Σίγουρα ο άνθρωπος που είχε γράψει αυτές τις γραμμές δεν έλεγε ψέμματα, θεβαιώνοντας πως ζήτουμε την υπέρτατη ηθική βοήθειά του.

Ν' άρνηθώ να τόν δέχτώ, μου φάνηκε αληθινό έγκλημα. Ακόμη και στην περίπτωση που ο επισκέπτης μου ήταν τρελλός, πράγμα που δεν τ' έδειχνε διόλου τ' γραμμά του, είχα ιερή καθήκον να τόν δέχτώ.

Τόν δέχτηκα λοιπόν, όχι χωρίς κάποιο τραγικό προαίσθημα, ανάμικτο με μία περιέργεια γεμάτη άγνοια.

Η γραφολογική έξέταση του επισκεπτηρίου δεν με είχε απατήσει. Μόλις τόν είδα να μπαίνει μέσα, από τ' χαρακτηριστικά του άναγνώρισα την μεγάλη του ψυχή, την γεμάτη πόνο κι' άπελπίσια.

Τά μάτια του μάλιστα μιλούσαν περισσότερο άκόμη από τ' γραμμά του. Έδειχναν ολοκλήρα μία ψυχή που έφθασε στις υψηλότερες κορυφές της φιλοσοφίας, κατέβηκε στα βαθύτερα θάρατρα τού πόνου και δοκίμασε τις άδυνάστερες στιγμές της φρικτότερης άπελπίσιας.

—Κύριε, μου είπε κάπως άπότομα, μη με πάρετε για τρελλό. Δεν πάσχω από μανία καταδιώξεως. Όταν θα σάς διηγηθώ τ' ύποφύρω, θ' άναγκασθώ να παραδεχθώ ότι είμαι θύμα μιάς τρομερής καταδιώξεως κι' ότι έχω τόν άπαισιώτερο έχθρό που είχε ποτέ άνθρωπος στόν κόσμο.

Παρ' όλη τ' διαβεβαίωσή του για την διαλογική του κατάσταση, παρ' όλη την πεπαιθωμένη την όποια μούδινε τ' γραμμά του, που δεν παρουσίαζε καμιά ένδειξη παραφροσύνης, όμολογώ πως θεβαιώνω αμέσως ότι είχα μπροστά μου έναν άνθρωπο που έπασχε από μανία καταδιώξεως.

Και πραγματικά, ο επισκέπτης μου δεν φαινόταν άνθρωπος που μπορούσε να ύφισταται την καταδίωξη ενός έχθρου, χωρίς να μπορεί να αντίδρασει και να υπερασπιστεί τόν έαυτο του. Τό ντύσιμό του, τά κοσμήματά του, τό μεγαλοπρεπέστατο αυτοκίνητό του κάτω στην πόρτα μου, έδειχναν μία κατάσταση που άπείκλειε την οικονομική στενοχώρια.

Η κορμοστασιά του, τό περήφανο πρόσωπό του, ή άποφασιστικές χειρονομίες κι' ή σταθερή φωνή του, ή φλόγα τών ματιών του, με

κα φράγκα. Είνε αλήθεια, ώστόσο, ότι ο Μοζέ δεν είχε συνειδησι τής προδοσίας του. Ο Μισέλ τού είχε πη, ότι έβγαζε μέσα σ' εκείνα τά έγγραφα να θρή τ' όνομα κάποιου θαυπολύτου συγγενούς του, για να δη άν ζούσε άκόμη ή άν πέθανε, γιατί ήταν ο μόνος κληρονόμος του...

Ο Τσερνιτέφ ώστόσο, που διηύθυνε όλη αυτή τ' σκευή ύπόθεσι τής κατασκοπείας, δεν έμεινε και τόσο εύχαριστήμιος από τις πληροφορίες τού Μισέλ. Ήθελε άκόμη πιο σπουδαίο μυστικά. Κι' ο Μισέλ, μία μέρα πρότεσε από δού αναβέβηκε:

—Θέλετε να κερδίσετε ένα στρουγγιλό ποσό; Είμαι ύπάλληλος όδους προμηθευτ'ού τού στρατεύματος. Τό άφεντικό μου λοιπόν θέλει έναν πλήρη πίνακα τών άναγκών τής Μεγάλης Στρατιάς, για να μπορεί έτσι να έτοιμάσει όδες τις προμήθειες και να τις παραδώσει μόλις τού τις ζήτησουν. Ξέρете δέ ποίος είναι ο προμηθευτής αυτός; είναι ο Ντελπόν...

Τό όνομα ήταν φανταστικό, μα δεν έκίνησε τις ύποψιες τών συναδέλφων του: τού Λουί Σαζέ και τού Λουί-Φρανσουά Σαλμόν.

Κι' έτσι, με τ' βοήθεια αυτών τών νέων συναδέλφων, ο Τσερνιτέφ μόλις πήρε αυτόν τόν άποκαλυπτικό πίνακα, έγινε άφαντος από τό Παρίσι...

Η δίκη τών κατασκοπών έγινε γρήγορα: ο Μιχαήλ Μισέλ καταδικάσθηκε σε θάνατο και τουεκτίσθηκε στην πλατεία τής Γρένης στις 13 'Απριλίου τού 1812. Ο Σαρζέ τιμωρήθηκε με μία έλαφριά ποινή και οι άλλοι άβώδθησαν.

—Στίς 17 'Απριλίου τού ίδιου γνόου, προσθέτει ο Μαρσαί ντε Πραντέλ, ο τσάρος έστειλε ένα τελεσίγραφο στόν Ναπολέοντα. Κι' ο πόλεμος ξέσπασε, για να καταλήξει στην τρομακτική καταστροφή τού Ναπολέοντος...

—Ένας άσημαντος γραφικός είχε γκρεμίσει την αυτοκρατορία.

όλη τους τ' θλιβερή έκφρασι, δεν έδειχναν έναν άνθρωπο άναδρο, αλλά απ' ενάντια, έναν άνθρωπο που δεν θα μπορούσε ν' άνεχθή ποτέ μια προσβολή χωρίς να τιμωρήσει τόν ύβριστή με τόν γρηγορότερο και άποφασιστικότερο τρόπο. Έπί τέλους είχε κι' αυτό τ' κάτι που φανερώνει τόν άνθρωπο που δεν δοκίμασε έρωτικές άτυχίες.

Συμπέρασμα, ο έχθρος του αυτός θάπρεπε να είναι κάποιος έχθρος φανταστικός, όπως όλων τών δυστυχισμένων που ύποφέρουν από μανία καταδιώξεως.

Φαίνεται πως διάβασε όδες αυτές τις σκέψεις μέσα στά μάτια μου, γιατί μου έδωσε άμέσως την άπάντησι:

—Όχι, κύριε, μη γελαστήτε!... Ο έχθρος που μ' έχει φέρει στην άπελπίσια δεν είναι διόλου φανταστικός. Είναι ολοκλήρως άνθρωπος, με σάρκα και οστά, όπως σεις και γώ.

—Πήτε μου επί τέλους, τί σας έχει κάνει; —Τι μου έχει κάνει; φωνάξε. —Αγί! Αν τ' ξέρατε! Είνε πολύ σκληρό. Είνε ή κόλασι. Η κόλασι σε κάθε στιγμή τής ζωής μου. Μία κόλασι που με ακολουθεί παντού!

—Έχωσε τ' κεφάλι τού μέσα στά χέρια και άρχισε να τό πιέζει δυνατά, σαν νάβηλε να βγαλί από κεί μέσα όδες τις φλόγες τής κόλασεως. Κουνούσε τ' κεφάλι του κι' έκλαιγε. Ήταν αναορό, πως είχα ένα τρελλό μπροστά μου.

—Έλάτε, τού είπα με γλυκύτητα. Ήσυχαστε λιγάκι και μιλήστε μου καθαρά... Δεν έξρω άκόμη τ' είδους βοήθεια ήρθατε να μου ζητήσετε, όπως γράφετε στό επισκεπτηρίο σας. Για να σας δώσω όμως αυτή τ' βοήθεια, πρέπει φυσικά να ξέρω τί σας έκαμε αυτός ο τρομερός έχθρος σας.

Ο επισκέπτης μου κάθηκε και σταμάτησε τούς λυγμούς του. Τώρα όμως έτριξε τά δόντια του και μιλούσε με λύσσα:

—Νά! είπε. Ο έχθρος μου αυτός, όταν γράφω μερικούς στιγμούς—γιατί, ξέρετε, είμαι και ποιητής—μου τούς στέλνει ύπογραμμίζοντας τά λάθη μου με τό μολύβι. Βρίσκει όλα τους τά λάθη και μου τά πετσει κατάμουτρα.

—Δέ θαρίεστε! τόν διέκοψα. Δεν είναι και τόσο σκληρό αυτό. —Αν είν' αυτό όλο... —Όταν άγαπά μία γυναίκα, έξακολούθησε, και μ' αγαπά κι' αυτή, μου την καθιστά άποκουστική και την κάνει και κείνη να με άδιδάξει.

—Και πως γίνεται αυτό; —Αυτό είναι τό μυστικό του. —Και ποίο είν' αυτό τό μυστικό; —Δεν τό ξέρω. Τό μόνο που ξέρω είναι, πως πάντα πεχαιστεί τό σκοπό του, ο δ' ήμιός μου, κι' έξ αιτίας του οι άγνώστεροι έρωτές μου κυλιόταν μέσα στό θούσο.

Ο επισκέπτης μου άρχισε πάλι να κλαίει. —Αλλ' άν σας π'ω όλα, όσα κάνει εναντίον μου, πρόσθεσε, δεν θ' εί με πιστεύετε! Σκεφθήτε, και μ' αυτό όσα καταλάβετε για τί είναι ικανός, σκεφθήτε πως δεν μπορεί να φάω ένα φαγητό που μου άρέσει, χωρίς αυτός να φτύσει μέσα!

Δεν χωρούσε πεία ή παραμικρότερη άμφιβολία. Ήταν τρελλός! Κατάλαβε τ' σκέψι μου κι' είπε θλιβερά:

—Τό βλέπω! Με παίρνετε για τρελλό, άλλοίμονο! —Για τ' όνομα τού Θεού! είπα, εν' από τά δύο συμβαίνει: Ή δεν είστε στά λογικά σας, και αν' αυτή την περίπτωση δεν μπορεί να κάνει φυσικά τίποτε για σας, άφοδ δεν είμαι φρενολόγος, ή είστε λογικός άνθρωπος και τότε, άν, όπως λέτε, ο έχθρος σας είναι ένας ζωντανός άνθρωπος, είστε ο πιο άναυδός άνθρωπος τού κόσμου για να τό ανεχθείτε...

—Δεν είν' έτσι; με διέκοψε. Ναι! Αυτό είναι, είμ' ένας άναυδός! —Εσείς στη θεσι μου θα υπερασπιζατε τόν έαυτο σας; —Και θεθαίνα! φωνάξε.

—Αλλά π'ω; Με τί τρόπο; ρώτησε. —Δεν έχει καμιά σημιασι ο τρόπος, τού απάντησα. Υπάρχει ή μονομαχία, τά δικαστήρια. Μπορείτε να διαλέξετε κατά τό γούστο σας. Κι' επί τέλους, υπάρχει άκόμη κι' ή δολοφονία...

—Ετριξε τά χέρια του, πήρε μ' ένθουσιασμό τά δικά μου, μ' εύχαριστούσε και πηγαίνοερχόταν λέγοντας: —Ναι, ναι, είναι ή μόνη λύσις... Θα τόν σκοτώσω!

—Εφυγε χωρίς να με χαιρετήσει, τρέχοντας. —Είνε τρελλός, για δέοιμο! Έλεγ' από μέσα μου.

Τό ίδιο θράβυ, έλαβα ένα σημειώμα του, που έγγραφε τά έξής: «Στόπωση τόν έγθρό μου. Στόπωση τόν έγθρό». Σίς σημειώμα να έλαθε να τόν διησι στό σπίτι μου και να τόν άναγκοίσω...

—Επήγα πράγματι. Ο επισκέπτης μου είχε αυτοκτονήσει, φυτεύοντας μία σφαίρα στην καρδιά του.

Ο συγγραφέας τού διηγήματος Γάλλος ποιητής Ζάν Ρισπέν